

सूचना

**भ्रष्टाचारीलाई तिरस्कार
र इमान्दारीलाई पुरस्कार गर्ने
संस्कृतिको विकास गरौं ।**

**नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग**

रहेनन् विवेकशील साभाका उज्वल थापा

भाषा (प्रस) / विवेकशील साभा पार्टीका संस्थापक संयोजक तथा तत्कालीन विवेकशील नेपाली दलका संस्थापक अध्यक्ष उज्वल थापाको मंगलवार निधन भएको छ । दुई साताअघि कोरोना संक्रमित भएका थापाको ललितपुरस्थित मेडिसिटी अस्पतालमा उपचार का क्रममा सोँफ ४:२५ बजे निधन भएको हो । पार्टीले शोक वक्तव्य जारी गरी थापाको निधनले साभा पार्टी ज न । ए क र् साभा पार्टी के मंगलवार बसे बैठकले पूर्व संयोजक गहिरो दुःख व्यक्त गरेको छ । बैठकले थापाको स्मृति तथा सम्मानका लागि १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा आफ्ना प्रत्येक सदस्य र शुभचिन्तकहरूलाई कम्तीमा एउटा वृक्षरोपण गर्न पार्टीका सम्पूर्ण नेतृत्व पति र सदस्यहरूलाई आह्वान गरेको छ । साथै, यही बीचमा पार्टीमा 'उज्वल थापाको जीवन र विचार' विषयमा छलफल र बहस चलाउने जनाएको छ ।

शोक वक्तव्य जारी गरी विवेकशील पति स्तब्ध भएको छ । विवेकशील न्तीय समितिको आकस्मिक जक थापाको निधनमा गदैँ शोक प्रस्ताव पारित स्मृति तथा सम्मानका लागि

नगर अस्पतालका लागि आइपुग्यो ५० थान सिलिन्डर

बितामोड (प्रस) / बितामोडको नगर अस्पताललाई दिनका लागि नेकपा एमाले बितामोड नगर कमिटीले ५० थान अक्सिजनसहितको सिलिन्डर खरिद गरी मंगलवार सोँफ बितामोड ल्याइपुग्याएको छ । विभिन्न दाताहरूबाट संकलन गरेको रकमबाट एभरेष्ट म्यास उद्योग काठमाडौँबाट खरिद गरी ती सिलिन्डर ल्याइएको हो । जुन सिलिन्डर बुधवार बिहान बितामोड नगरपालिकालाई हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रम रहेको छ । नगर अस्पताललाई ५० वटा अक्सिजनसहितको सिलिन्डर हस्तान्तरण गर्नका लागि नेकपा बितामोडले सहयोग संकलन अभियान संचालन गरेको थियो । त्यसअन्तर्गत १ सय वटा सिलिन्डरको रकम संकलन भएको थियो । विभिन्न दाताहरूले करीब १५ लाख रुपैयाँ सहयोगको घोषणा गरेकोमा १३ लाख उठिसकेको र २ लाख उठ्न बाँकी रहेको नेकपा बितामोडका नगर कमिटी सचिव सुवास भट्टराईले बताए । ५० वटा सिलिन्डर खरिद गरिसकेपछि करीब ६ लाख ५० हजार रुपैयाँ उभ्रिएको बताउँदै उनले त्यस रकमलाई सबैको सल्लाहमा महामारीकै लागि खर्च गर्ने जानकारी दिए । नगर कमिटीले प्रतिसिलिन्डर १६ हजार रुपैयाँमा खरिद गरेको हो । त्यस्तै प्रतिसिलिन्डर २ सय रुपैयाँ दुवानी खर्च लागेको जनाइएको छ । एकजना दाताले एक सिलिन्डरबराबरको नगद सहयोग गरेका थिए । बितामोड ५ नं वडाका जनप्रतिनिधिहरूले ३ वटाको रकम दिएका थिए भने व्यवसायी रोशन अग्रवालले दुईवटाको लागि ३० हजार रुपैयाँ हस्तान्तरण गरेका थिए । बितामोड नगरपालिकाले नगर अस्पतालको सेवा संचालनमा ल्याएको छ । नगर अस्पतालमा कोरोना संक्रमितहरूको उपचारका लागि ती सिलिन्डर उपलब्ध गराउन लागिएको हो । नगर अस्पतालको भवन तीव्र रूपमा निर्माण भइरहेको छ । नगरपालिकाले यसअघि नै अनारमनीमा रहेको स्वास्थ्य चौकी भवनमा अक्सिजनसहित ५ शैयाको कोभिड अस्पताल सञ्चालनमा ल्याएको छ ।

भाषामा घटेन मृत्यु दर : ५ जना संक्रमितको मृत्यु

भाषा (प्रस) / अन्य जिल्लामा कोरोना संक्रमण र संक्रमितको मृत्यु दर घटेपनि भाषामा निषेधाज्ञाको समयमा समेत मृत्यु दर घट्न सकेको छैन । जिल्लामा कोरोना संक्रमणबाट पछिल्लो चौबीस घण्टामा ५ जनाको मृत्यु भएको छ । भद्रपुरको मेची अस्पतालमा तीनजना कोरोना संक्रमितको मृत्यु भएको हो । मेची अस्पतालमा मृत्यु हुनेमा बुद्धशान्तिका एक महिला र एक बुद्ध तथा मेचीनगरका एक पुरुष रहेका छन् । बुद्धशान्त ३ की ३७ वर्षिया राई थरकी महिलाको मंगलवार मध्याह्न मृत्यु भएको हो । त्यस्तै मेचीनगर १० का ५५ वर्षिय पुरुषको पनि मंगलवार नै मेची अस्पतालमा मृत्यु भएको अस्पतालका सूचना अधिकारी मनोज पोखरेलले बताए । मेचीनगरका ती पुरुषलाई जेठ ९ गते एन्टिजेन टेष्ट गर्दा रिपोर्ट पोजेटिभ आएको थियो । उनको दिउँसो धुलाबारीको निन्दा खोलामा नेपाली सेनाले दाहसंस्कार गरेको कोभिड संयोजक नविन बरालले जानकारी दिए । योसँगै मेचीनगरमा कोरोना संक्रमणबाट मृत्यु हुनेको संख्या २० पुगेको छ । त्यस्तै बुद्धशान्तिका एकजना कोरोना संक्रमितको पिसिआर रिपोर्ट नेगेटिभ आएको दिन मेची अस्पतालमा मृत्यु भएको छ । विगत दुई सातादेखि उपचारत वडा नं ३ का करीब ८० वर्षिय दंगल थरका बुद्धको सोमवार राति अस्पतालमै मृत्यु भएको हो । उनको सोमवार दिउँसो पिसिआर रिपोर्ट नेगेटिभ आएको थियो । सोमवार दिउँसो रिपोर्ट नेगेटिभ आएको र राति ११ बजे मृत्यु भएको बुद्धशान्त गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखाका भोला अधिकारीले बताए । उनले फोक्सोमा समस्या भएर मृत्यु भएको हुनसक्ने आशंका गरे । मृतकको शवलाई घरपरिवारले नै स्वास्थ्य सावधानी अपनाएर चिलिमगढीमा दाहसंस्कार गरेको जनाइएको छ । त्यस्तै अर्जुनधाराका दुईजना संक्रमित महिलाको बिण्डसी हरिस्पतालमा मृत्यु भएको छ । अर्जुनधारा ५ की ४२ वर्षिया परियार थरकी महिला र वडा नं ११ की ५४ वर्षिया गुरुङ थरकी महिलाको उपचारको क्रममा सोमवार बेलुका बिण्डसी हरिस्पतालमा मृत्यु भएको हो ।

युएइद्वारा नेपाललाई १५० भेन्टिलेटर सहयोग

रामप्रसाद हुंगेल/युएइ
अबुधाबी- नेपाली दूतावास अबुधाबीको कूटनीतिक पहलमा युएइले नेपाललाई १ सय ५० थान अत्याधुनिक भेन्टिलेटर अनुदान सहयोग दिने भएको छ । कोरोना प्रभावित बिरामी मात्रै नभएर अन्य बिरामीको उपचारमा जीवनरक्षक मानिने बहुउपयोगी यो प्रकृतिको एउटा भेन्टिलेटरको मुल्य करीब २० लाख नेपाली रुपैयाँ पर्ने दूतावास श्रोतले जानकारी दिएको छ । अबुधाबीस्थित नेपाली दूतावासले युएइको परराष्ट्र मन्त्रालयलाई नेपालमा स्वास्थ्य समस्या हुन लागेकोले यथासक्य सहयोग गर्न आग्रह गरेपछि युएइको सरकारले अहिलेसम्मकै ठूलो मात्रामा सहयोग उपलब्ध गराउन लागेको बताइएको छ । कोरोना प्रभावित बिरामीको लागि अतिउपयोगी मानिने भेन्टिलेटर भोलि बुधवार युएइ सरकारको विशेष विमानमार्फत नेपाल पुऱ्याउने सहमति भएको युएइका लागि नेपाली राजदूत कृष्णप्रसाद ढकालले बताए । राजदूत ढकालका अनुसार भेन्टिलेटरका साथमा अन्य मेडिकल सामग्री पनि अनुदानस्वरूप युएइ सरकारले नेपाल सरकार र नेपाली जनताको स्वास्थ्यको लागि प्रदान गर्न लागेको छ ।

उद्योग बन्द गर्दा सयौं कामदार विचल्लीमा

गौरीगञ्ज (प्रस) / गौरीगञ्जस्थित धिरज चामल उद्योगले अग्रिम जानकारी नदिई कारखाना बन्द गर्दा सयौं मजदुर विचल्लीमा परेका छन् । कम्पनी प्रशासनले सोमवार मुल गेटमा सूचना टाँस गरी कारखाना बन्द गरेपछि कारखानामा काम गर्ने सयौं कामदार विचल्लीमा परेका हुन् । दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने कामदारहरू कारखानाको मुल गेट बन्द भएपछि विहानदेखि गेट अगाडी बसेका थिए । कोरोना महामारीका कारण श्रमिकहरूको पूर्णरूपमा जिम्मा लिन नसके र उद्योग परिसरमै वासस्थानको व्यवस्थापन गरी काममा लगाउन नसकिने भन्दै उद्योग बन्द गरिएको उद्योग प्रशासनले सूचनामा उल्लेख गरेको छ । नेपाल कारखाना श्रमिक संघ इकाई समिति गौरीगञ्जका अध्यक्ष चमरलाल यादवले जिल्ला प्रशासन भाषाले स्वास्थ्य मापदण्ड अपनाएर श्रमिकहरूलाई उद्योग परिसरभित्रै क्वारेन्टाइनको व्यवस्थापनगरी उद्योग सञ्चालन

गर्नुपर्ने र काम लगाउन भने पनि त्यस्तो न ग र् के क र् बताए । उनले भने - ' हाम्रो स ' ग कुनै सल्लाह नगरी र जानकारीबिने एक्कासी कारखाना बन्द गरेर श्रमिकहरूलाई विचल्ली पारेको छ । ' जिल्ला प्रशासन कार्यालय भाषाको निर्णयबमोजिम लागू गर्न र गराउन उद्योग प्रशासनलाई नेपाल कारखाना श्रमिक संघ इकाई समितिका तर्फबाट पटकपटक पत्र दिए पनि कुनै सुनुवाई नभएको उनले बताए । उनले भने - ' त्यो पत्रको बोद्धार्थ श्रम तथा रोजगार कार्यालय भद्रपुरलाई पनि दिएको छु । तर हालसम्म जवाफ आएको छैन । ' एक्कासी कारखाना बन्द गर्दा करीब १ सय ५० जना कामदारको रोजीरोटी गुमेको अध्यक्ष यादवले बताए । उनले स्वास्थ्य मापदण्ड अपनाएर र जिल्ला प्रशासनको निर्णय बमोजिम उद्योग सञ्चालनमा ल्याउनु पर्ने माग गरे । ज्याला मजदुरीमा काम गर्ने कामदारहरू दिनको ५ सय १७ रुपैयाँ ज्याला पाउँछन् । काम गरेको हप्ता दिनमा कम्पनीले उनीहरूलाई भुक्तानी दिने गरेको छ । कारखानामा दैनिक ज्यालामा काम गर्ने

बालिकालाई बलात्कार गरेको आरोपमा किशोर पक्राउ

भाषा (प्रस) / ७ वर्षिया बालिकालाई जबरजस्ती करणी गरेको आरोपमा एक किशोर पक्राउ परेका छन् । अर्जुनधारा नगरपालिका ७ निवासी बालिकालाई जबरजस्ती करणी गरेको आरोप त्यही ठाउँ बस्ने १४ वर्षिय किशोर पक्राउ परेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भाषाका डिएसपी राकेश थापाले जानकारी दिए । ती किशोरलाई प्रहरीले मंगलवार बिहान घरबाट पक्राउ गरेको हो । प्रहरीका अनुसार गत वैशाख १६ गते छिमेकी दाजु पर्ने ती किशोरले बालिकालाई ललाइफकाइ आफ्नै घरमा लगेर जबरजस्ती करणी गरेका थिए । घटना भएको तीन दिनपछि मात्र बालिकाको दिदीले घटनाबारे थाहा पाइन् । गाउँभरि हल्ला हुने डरले छरछिमेक र पीडकका परिवार घटनालाई ढाकछोप गर्नतर्फ लागेको पीडित परिवारको भनाइ छ । बालिकाको परिवारको आर्थिक अवस्था कमजोर रहेकोले छरछिमेक र पीडकका परिवारले उल्टै परिवारजनमाथि दबाव दिएका थिए । छरछिमेकले दबाव दिँदा उनका आमाबुबा पनि केही बोल्न सकेनन् । करणी गर्ने ती किशोरलाई गाउँमा एक भेलाको आयोजना गरी पीडकका हजुरआमाले बालिकाको खुट्टा ढोगेर माफी मान्न लगाएर घटना सामसुम बनाएको स्थानीयको दाबी छ । घटना सेलाइसकेको भन्दै एक महिना

**ADMISSION OPEN
DIPLOMA
IN HOTEL
MANAGEMENT**

**Preparing Future
Ready Professionals
for Hospitality
Industry.**

APPLY NOW

AADARSHA SCHOOL OF HOTEL MANAGEMENT

aadarsha.sm@gmail.com
023-546755
9806055500 | 9852626026
Namaste Toll, Birtamode -3, Jhapa Nepal

प्रतिदिन
PRATIDIN NATIONAL DAILY

लकडाउनको समयमा घरमै बस्न सुरक्षित रहौं।

मास्क अनिवार्य लगाउने गर्छौं।

कोरोना भाईरस संक्रमित व्यक्तिहरूले सौंदा, हाटिछोर्टाई गर्नु र नाकबाट निस्किएको पानीका ससाना थोपा तपाईंका आँखा, नाक र मुखमा पुगेपछि फैलन्छ। आफू सचेत भई रोकथामका उपायहरू अपनाउने हो भने कोरोना संक्रमण रोकथाम गर्न सकिन्छ।

कोरोना संक्रमणका लक्षण तथा रोकथामका उपायहरू

लक्षणहरू

ज्वरो आउने, सुखा खोकी, टाउको दुख्ने, स्वासप्रश्वासमा कठिनाई

रोकथामका उपायहरू

कोरोनाबाट जोखिममुक्त राउंमा नजाने, सैधै मास्क लगाउने, निश्चिन्ताबाट टाढै रहने, साबुनपानीले हात धुने, सम्बन्धित घरमै रहने, भ्रमक नाक, मुख र आँखामा हात नलाने

माछा र बंगुरपालनमा युवा मन्जिल

• सुरेश आले 'सर्जु' / बित्तमोड

परम्परागत खेतीमा मात्र भर पर्दा गुजारा गर्न मुस्किल परेको यस समयमा बित्तमोड ९ कोलाटोलीका मन्जिल बेघाले आफूसँग भएको १६ कठ्ठा जमिनमा माछा पोखरी र बंगुर फार्म संचालन गरेका छन्। उनीसँग भएको जम्मा जमिन नै त्यति हो। समय संगसंगै परम्परागत धान खेतीबाट मनम्ये आमदानी नभएपछि उनले पशुपालन र माछापालन रोजेका हुन्।

कर्णाली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था बित्तमोडबाट १५ लाख कर्जा सहयोगमा उनले कार्य थालेका छन्। संस्थाबाट उनले मासिक रु.३० हजार किस्ता तिर्ने गरी कर्जा लिएका हुन्। सो रकममा थप आफ्नो लगानी गरी जम्माजम्मी २० देखि २५ लाख लगानी गर्न ईच्छुक उनी विदेशमा भन्दा नेपालमै आमदानी गर्न सकिने कुरामा विश्वस्त छन्। आजभन्दा पाँच महिना अगाडी पोखरी खन्ने काम र बंगुरको खोर निर्माण कार्य शुरु गरी अब केही दिनपछि सक्ने योजनामा छन्।

माछाको लागि २ वटा मध्यम खाले पोखरी करिब १२ कठ्ठा जमिनमा छ। त्यसै बंगुरको लागि ३०[४]५ मिटर साईजको खोर निर्माण भैसकेको छ। पोखरी खन्न केही काम बाँकी छ। त्यसपछि गोबर पोटास घोलेर केही दिन राखेपछि करिब १० हजार माछाका भुरा २ वटा पोखरीमा राख्ने तरखरमा उनी छन्। जमिनबाट ३ देखि साढे ३ फिट गहिराईमा पोखरी राख्न मिल्ने भए पनि उनको पोखरी ४ फिट गहिराईमा छ। त्यसैगरी बंगुरफार्ममा

करिब ७० वटा बंगुर पाल्ने योजनामा उनी छन्। ६ वटा माउं बंगुर पाल्न र बच्चा उत्पादन गर्न सकिनेगरी आफैले खोर निर्माण गरेका छन्। अब माछाको लागि बोरीङ्ग र हेरातुको लागि क्वार्टर घर निर्माणतर्फ उनको ध्यान केन्द्रित छ। 'बंगुर लगभग हेमसायर जातको बच्चा फार्मबाट ल्याउनु पर्ला' उनले भने।

दुबै कामको लागि अहिलेसम्म कहिकैबाट तालिम लिएका छैनन्। औपचारिक फार्म

दर्ता पनि गरेका छैनन्। तर, भौतिक काम सकेर सम्पूर्ण कागजी प्रक्रिया गर्ने तरखरमा उनी छन्। भन्छन् 'यसो गर्नाले तालिम, अनुदान, सहूलियत कर्जा, बिद्युत, बिमा आदिमा सजिलो हुन्छ भन्ने सुनेको छु।' माछा र बंगुर दुवैले ५ महिनापछि भनेजस्तो भइदिए आमदानी दिन्छ उनले सुनाए। दाईं दधिराम बेघाले बित्तमोड १० पत्थरभित्रमा यस्तै प्रकृतिको फार्म संचालन गरेको र राम्रै आमदानी गरेको सुनेर उनी प्रभावित भएका हुन्। उनीहरूले फार्म र केरा खेतीबाट राम्रै आमदानी गरिरहेको सुनाए। बुबा ईन्द्र बेघा शिक्षक रहेका मन्जिलले कक्षा १२ सम्मको अध्ययन गरेका छन्। रोजगार नभएपछि विदेश जान मन नलागेको र फार्म संचालन गरेको बताउने मन्जिल परिवारको एकला छोरा हुन्। जे होस्, रोजगारीको अभाव र परम्परागत धान खेतीकै भर नपरेर विभिन्न संघर्षसँग जुधेर मन्जिलले गरेको यो कार्य अन्य बेरोजगार युवाका लागि प्रेरणाको श्रोत बनेको छ।

तत्काल कोरोना खोपको व्यवस्था गर्न माग

भद्रपुर (प्रस)। नेपाल बार एसोसिएसन भन्दापनि मातहतमा रहेको मानव अधिकार तथा जन सरोकार समितिले आमनागरिकको बाँचन पाउने मौलिक हक अधिकारको सुनिश्चितता गर्न नेपाल सरकारसँग तत्काल कोरोना खोपको व्यवस्थापन गर्न माग गरेका छन्।

मंगलवार एक प्रेस विज्ञापित जारी गर्दै संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय ३ वटै तहका सरकारले मानवको बाँचन पाउने अधिकारको सुनिश्चितता गर्दै महामारीबाट बाँचन र बचाउन तत्काल खोपको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने माग गरेका हुन्।

कोभिड महामारीको चपेटामा रहेका स्वास्थ्यकर्मीमाथि गरिएको सांघातिक आक्रमण, खाद्य तथा स्वास्थ्य सामग्रीको उपलब्धतामा हुने गरेको कृत्रिम अभाव तथा कालोबजारी जस्ता बिषयलाई तत्काल

नियन्त्रण गर्नसमेत एशोसिएसन र जनसरोकार समितिले माग गरेका छन्।

एशोसिएसनका अध्यक्ष हरिप्रसाद अधिकारी तथा सरोकार समिति संयोजक टंकप्रसाद देगालद्वारा हस्ताक्षरित विज्ञापितमा आमनागरिकलाई सरकारले तोकेको स्वास्थ्य

सावधानीसम्बन्धी मापदण्ड पालना गर्न अनुरोध समेत गरिएको छ। विज्ञापितमा सरकारले विपति आउनु अगावै औषधी, खोप, अक्सिजन तथा भेन्टिलेटरजस्ता अतिआवश्यक वस्तुहरूको समयमै जोहो नगर्नाले आमनागरिकको आधार भूत स्वास्थ्य र बाँचन पाउने मौलिक हकप्रति गम्भीर आघात पुगेको उल्लेख छ।

सरकारले कोभिड १९ सम्बन्धमा पारित गरेको निर्णयलाई तत्काल कार्यान्वयन गर्न सरकार तथा सरोकारवाला अस्पतालहरूलाई भन्दापनि एशोसिएसनले आग्रह समेत गरेको छ।

विज्ञापितमा संक्रमित नागरिकको जिउज्यानप्रति अहोरात्र खटिने स्वास्थ्यकर्मी तथा सुरक्षाकर्मीप्रति आभार प्रकट गर्दै महामारीको यस्तो गम्भीर अवस्थामा खाद्यान्न

,ईन्धन,औषधी, स्वास्थ्य उपकरणजस्ता अत्यावश्यक वस्तुहरूको अभाव सृजना गरी कालो बजारी गर्नेलाई बजार अनुगमन गरी तत्काल कारवाही गर्न समेत सरकारसँग जोडदार माग गरिएको छ।

लामो समयसम्मको निषेधाज्ञाका कारण समस्यामा परेका मजदुर तथा विपन्न परिवारलाई पहिचान गरी उनीहरूको खाद्यान्न तथा औषधी उपचारसम्बन्धी व्यवस्था मिलाउन समेत सरकारसँग माग गरिएको छ।

विज्ञापितमा सीमा नाकामा हुने आवतजावतलाई कडाईका साथ नियन्त्रण गर्दै आमनागरिकको जीवन रक्षाका लागि सीमा क्षेत्रमा अहोरात्र खटिने स्वास्थ्य तथा सुरक्षाकर्मीलाई प्रोत्साहित गर्दै कोभिडपीडितको आत्मत्वल बढाउन समेत अनुरोध गरिएको छ।

50th Anniversary

होण्डा नयाँ वर्षको अफर

UP TO 5000 CASH BACK

बुद्धा एन्टरप्राइजेस

Bhadrapur Road, Birtamode
Ph: 023-540452 / 545562 / 545185 M: 9802600531

बालिकालाई ...

बिल्न लागेको थियो। तर, घटनाको बारेमा चौतर्फी हल्ला फैलिँदै गएपछि नगरपालिकाभित्रकै केही स्थानीय युवाले घटनाबारे थाहा पाएर घटनालाई प्रहरीसम्म पुर्‍याउने योजना बनाए। पीडित परिवारलाई संरक्षण दिएर ती युवाले प्रहरीसम्म लगेर किटानी जाहेरी दिन लगाए।पीडित बालिकाकी आमाले इलाका प्रहरी कार्यालय बित्तमोडमा सोमबार दिउँसो किटानी जाहेरी दिएको डिएसपी थापाको भनाइ छ। प्रहरीमा किटानी जाहेरी

परेपछि ती किशोरलाई मंगलवार पक्राउ गरिएको डिएसपी थापाले बताए।यता बालिकाको मेडिकल परीक्षणका लागि सोमवार नै प्रहरीले मेची अञ्चल अस्पताल भद्रपुर पठाइसकेको छ।

'घटना महिना दिन अघिको भएकोले त्यसबारे प्रहरीले स्थलगत अनुसन्धान थालेको छ,' उनले भने, 'किशोरमाथि जबरजस्ती करणीसम्बन्धी मुद्दा चलाइनेछ।' त्यति मात्र नभई बालिकाको आफ्नै २५ वर्षीय दाजुले पनि यौन दुर्व्यवहार

गरेको बालिकाले प्रहरीसमक्ष बयान दिएकी छन्। ती युवा पीडितकी भद्रकैलो दाजु हुन्।दाजुले पटक-पटक गुपुताग खेलाएको बालिकाको बयानमा उल्लेख छ।

दाजुबारे पनि बालिकाको परिवारजनले मंगलवार इलाका प्रहरी कार्यालय बित्तमोडमा किटानी जाहेरी दिएको छ।डिएसपी थापाले भने, 'किटानी जाहेरीपछि घटनामा संलग्न व्यक्तिलाई प्रहरीले पक्राउ गर्छ, कानुनी कारवाहीको प्रक्रिया अघि बढाउँछ।'

युएडद्वारा...

१ सय १५ वटा भेन्टिलेटरसहित अन्य मेडिकल सामग्रीको तौल १० टन बराबर रहेने बताइएको छ। नेपालीहरूले युएडको भौतिक विकासका लागि जुन पसिना बगाएर एउटा इमानदार, परिश्रमी र कर्तव्यबोध नागरिकको पहिचान बनाएका छन्, त्यसको प्रतिफलका रूपमा पनि युएड सरकारले नेपाल र नेपालीहरूलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर सहयोग गरेको युएडमा कार्यरत सामाजिक अभियन्ता नेपालीहरूले सामाजिक संजालमा

प्रतिक्रिया दिएका छन्। नेपालको स्वास्थ्य संकटको यो भयावह अवस्थामा युएड सरकारले गरेको उल्लेखनीय सहयोगको लागि धेरैले आभार प्रकट गरेका छन्।

युएडमा कार्यरत सामाजिक संस्थाहरू, नेपाली समाज, एनआरएन, अन्य जिल्लास्तरीय, क्षेत्रीय, जातीय, भातु संगठनहरूले पनि आआफ्नो संजाल प्रयोग गरेर युएडसँग सहयोग उपलब्ध गराइरहेका छन्।

नेपाल विद्युत प्राधिकरण
वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय
प्रदेश नं. १, प्रादेशिक कार्यालय, बिराटनगर
अन्तरमनी वितरण केन्द्र

फोन: ०२३-५४१४९४ (कार्यालय)
०२३-५४०२९४ (फ्युज सेवा)

विद्युत आपूर्ति अवरुद्ध हुने बारेको सूचना

यस नेपाल विद्युत प्राधिकरण, अन्तरमनी वितरण केन्द्र अन्तर्गतका तपशिल बमोजिमका स्थानमा तपशिल बमोजिमको समयमा विद्युत आपूर्ति अवरुद्ध हुने बारेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ। साथै यसबाट ग्राहक महानुभावहरूमा पर्न जाने असुविधा प्रति नेपाल विद्युत प्राधिकरण, अन्तरमनी वितरण केन्द्र क्षमाप्रार्थी छ।

मिति	फिडरको नाम	स्थान	समय	कारण	कैफियत
२०७८/०२/१९	११ के.भि. सुरक्षा फिडर	राम चौक, चारपाने, त्रिशुली चौक, बेलडाँगी, बिहीवारे, सोमवारे, चैतुवारी र त्यस आसपासका क्षेत्र	बिहान ८ बजेदेखि दिउँसो १२ बजेसम्म	विद्युत लाईन मर्मत संभार तथा पोल स्थानान्तरण सम्बन्धि कार्य गर्नुपर्ने।	उल्लेखित समयभन्दा १ घण्टा अघि वा पछि हुन सक्नेछ।

- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
अन्तरमनी वितरण केन्द्र

कोरियाबाट...

बताए।कोरिया छँदा आफूले मासिक तीन लाखसम्म कमाइ गर्ने गरेको बताउँदै उनले भने, 'स्वदेश आएपछि पुनः एक पटक जाने सोच बनाएँ, भिसा पनि लाग्यो तर अब स्वदेशमै केही गर्नुपर्छ भन्ने सोच आयो।' मेहनत गरे स्वदेशमै राम्रो आमदानी गर्न सकिने उनको भनाइ छ। उद्योगमा हाल चार जनाले रोजगारीसमेत पाएका छन्। स्नातकसम्मको अध्ययन पूरा गरेका चापागाईंले वैदेशिक रोजगार पूँजी

निर्माणका लागि गतिले माध्यम बने पनि दीर्घकालीन विकल्प नभएकाले त्यहाँ कमाएको रकमले स्वदेशमा आत्मनिर्भर बन्नका लागि लगानी गर्न सकिने बताए।उद्योगलाई विस्तार गर्ने योजनामा रहेका चापागाईंले केही युवासंगको साभेदारीमा हार्पिक, फिनेलेलगायत अन्य रासायनिक पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्देश्यले मेचीनगर-७ मा ५२ कठ्ठा जग्गासमेत खरीद गरिसकेको बताए।

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)
बिर्तामोड, भापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि यो सेवा उपलब्ध छ।)

पूर्वाञ्चलमै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमबाट सफाई गरिन्छ।

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस।

भूपाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

सूचनाको हक नागरिकको मौलिक अधिकार हो।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

सम्पादकीय

निषेधाज्ञाको विकल्प खोजौं

नेपाली कांग्रेस भाषा क्षेत्र नम्बर ३ ले कोरोना संक्रमण नियन्त्रण गर्न निषेधाज्ञाको विकल्प मात्र रोजिएकोमा असहमति जनाएको छ । उसले रोग नियन्त्रणका लागि खोपको व्यवस्थापन तथा रोग संक्रमितको उचित उपचारको माग गरेको छ ।

‘थप कडाइ गर्ने’ घोषणासहित बढाइएको निषेधाज्ञाले मात्र महामारी फैलन रोकिन्छ भन्ने ठानिएको हो भने त्यो गलत सिद्ध हुने निश्चित छ । भाषामा तेस्रो पटक निषेधाज्ञा थप गरियो । निषेधाज्ञा सुरु हुँदाको औसतलाई हेर्दा अहिले संक्रमित अझ धेरै बढेका छन् ।

सरकारी पक्षले त निषेधाज्ञा लागू नगरिएको भए संक्रमण अझ भयावह हुनेथियो भन्न सक्छ । र, आंशिकरूपमा सही पनि होला । तर, जनतालाई महिना दिनसम्म बन्देजमा राख्दा पनि संक्रमण यति तीव्र गतिमा बढ्ने हो भने त्यसको औचित्यमा प्रश्न किन नगर्ने ?

सायद, प्रशासकहरूसँग अर्को उपाय पनि थिएन । निषेधाज्ञासँगै परीक्षण र खोपलाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिएको भए जनतालाई दिइएको सास्तीको औचित्य पनि सिद्ध हुनेथियो । तर, मूलतः सरकारको राजनीतिक नेतृत्व भएर र अक्षम हुँदा बितेको महिना दिनमा देश भन्नु गम्भीर संकटमा पुगेको छ ।

विफलता र गैरजिम्मेवारीको पर्याय बनिसकेपछि पनि सत्तामा टाँसिन नछाड्ने प्रधानमन्त्री खड्गप्रसाद ओलीले कोभिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रण निर्देशक समितिका अध्यक्षको हैसियतमा खोपको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिएको समाचार आएको छ । नेपालले भारतबाट किनिसकेको खोपसमेत ल्याउन नसकेकाले प्रधानमन्त्रीको निर्देशन कसरी पूरा गर्ला ?

कोभिड-१९ विरुद्धको खोप सबै नेपालीलाई तीन महिनाभित्र दिइसक्ने फुडौं उनले चार महिना पहिले नै लगाएका थिए । अहिले बल्ल खोपको बन्दोबस्तका पहल गर्न आधिकारिक रूपमा निर्देशन दिने ओलीले त्यतिबेला नेपाली जनतालाई ढाँटेको पुष्टि हुन्छ । अब राष्ट्रपतिले पहल गरेकी छन् । उनले गरेको पहल सार्थक बन्छ कि बन्दैन ?

बजेटबारे अर्थमन्त्रीलाई विनोद चौधरीका दश प्रश्न

माननीय अर्थमन्त्रीज्यू,

संविधानको प्रावधानअनुसार तपाईंले सार्वभौम संसदमा बजेट प्रस्तुत गर्नु भएको भए म यी प्रश्नहरू संघीय संसदको सदस्यको हैसियतमा संसदको रोष्ट्रममा उभिएर उठाउने थिएँ । तर, हटाउ प्रतियोगिता विघटन गरिएका कारण आज मैले यी प्रश्नहरू मिडियामार्फत यहाँ समक्ष राख्नु परेको छ । मेरा यी सवालहरू प्रश्नका लागि प्रश्न मात्रै होइनन् । र, प्रमुख प्रतिपक्ष दलको विघटन संसदको एकजना सदस्यको परम्परागत जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने उद्देश्यले मात्रै पनि यी प्रश्नहरू उठाइएको होइन ।

देश विकासको सपना, सपना कार्यान्वयन गर्ने दृढ इच्छाशक्ति र त्यो इच्छाशक्तिको बलमा निर्माण हुने जीवन्त संगठनमार्फत समृद्ध नेपाल निर्माण गर्न सम्भव छ भनेर सपना देख्ने यो देशको जिम्मेवार नागरिक एवं नेपाल उद्योग बाणिज्य महासंघको पूर्व अध्यक्ष र नेपाल उद्योग परिषदको संस्थापक अध्यक्षका रूपमा समेत राष्ट्रको आर्थिक क्षेत्रको लामो अनुभवको पृष्ठभूमिमा मैले यी प्रश्नहरू उठाउनुपर्ने दायित्वबोध गरेको हुँ ।

मेरा प्रत्येक प्रश्नहरूले जवाफको अपेक्षा राख्छन् । र, ती जवाफले बजेट कार्यान्वयनमा नयाँ गन्तव्य पहिल्याउने छन् । अन्ततः यसबाट बजेट कार्यान्वयनमा अर्थमन्त्रीज्यूले गर्नु भएको प्रणाली नै सहयोग पुग्नेछ भन्ने मेरो अपेक्षा छ ।

यहाँले बजेट निर्माण गर्दा विभिन्न प्राथमिकता तोक्नु भएको छ । मलाई खड्केको कुरा के हो भने ती प्राथमिकता भन्दा पहिला अर्को प्राथमिकता आउनु पर्छ्यो र त्यो भनेको बजेट कार्यान्वयनमा विगतका कमजोरीहरूलाई समुचित समाधान गर्नु हो । विगत तीन आर्थिक वर्षका बजेटकै कुरा गर्ौं । मैले विगत तीन आर्थिक वर्षलाई जोड दिनुको कारण के हो भने यी बजेट लगभग दुई तिहाई बहुमतको सरकारले ल्याएको थियो । र, स्थिर सरकारले बजेट कार्यान्वयन गरेर छाड्ने प्रतिवद्धता हेरेक पटक दोहोर्चाइएको थियो ।

तर वास्तविक कार्यान्वयनमा जाँदा किन तीन वर्षअधिका अस्थिर सरकारहरूले जति पनि उपलब्धी हासिल गर्न सकिए ? हो, आगामी वर्षको बजेट बनाइरहेका सबैभन्दा पहिले यो प्रश्नको उत्तर सरकारले आफैँकै पटक पटक सोध्नुपर्दथ्यो । बजेट कार्यान्वयनमा फेरि पनि उही नियति दोहोरिने अवस्था आउने निश्चित छ । किनकि कार्यप्रणाली, व्यवस्थापकीय क्षमता तथा राजनीतिक वातावरण भन्नु खरिफ्को छ ।

बजेट खर्चको स्थिति, त्यसले श्रृजना गरेका रोजगारी, व्यापार सन्तुलनमा त्यसले पारेको प्रभाव र कोभिड नियन्त्रणमा आर्थिक पटकको बजेटमा उल्लेख भएका कुराहरूको मनन गरी यो पटकको बजेट तर्जुमा हुन सकेको भए सायद आशा गर्ने प्रशस्त ठाउँ हुन्थे ।

निजी क्षेत्रको लगानी, उत्पादन, मूल्य श्रृंखला विकास, आपूर्ति श्रृंखलाको सुनिश्चितता, रोजगारी सिर्जनाका लागि अर्थतन्त्रको कार्यकुशलता वृद्धि गर्न जरूरी छ । महँगो उत्पादन लागत, उत्पादन र वितरण प्रणालीमा रहेका विभिन्न अवरोधहरूमध्ये पूर्वाधारको न्यूनता र लगानीलाई सहजीकरण गर्नुपर्ने सरकारी निकायहरू बढी प्रक्रियामुखी हुँदा मुलुकभित्रको व्यावसायिक वातावरणमा हास आएको विद्वेदी छ ।

कोभिड-१९ को पहिलो लहरको महामारीको ‘ह्याडओभर’ सकिन नपाउँदै अहिले अर्थतन्त्रले अर्को ठूलो शक (आघात) व्यहोर्नुपरेको अवस्थामा आर्थिक पुनरुत्थान चुनौतीपूर्ण बन्दै गइरहेको छ । व्यवसाय सञ्चालन नभए पनि भाडा, कर, विद्युत, श्रमिकको व्ययभार, बैंकको ब्याजबाट थिचिएका ठूला परियोजनादेखि साना र मझौला उद्यमहरूलाई यो आघात सामना गर्दै कसरी उठाउने भन्ने चिन्ता छ । त्योभन्दा ठूलो बज्रपात दैनिक ज्यालादारी गर्ने श्रमिक वर्गमाथि परेको छ ।

श्रमसम्बन्ध स्थापित हुने अवस्था नहुँदासम्म दैनिक ज्यालादारी गर्ने श्रमिकका लागि उचित राहतको प्रबन्धबाट थप विद्यमान बहुआयामिक संकट निराकरण गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

जोखिममा रहेको त्यो वर्गलाई संरक्षण प्रदान गर्नु राज्यको कर्तव्य हो । अन्यथा विगतमा धेरै मेहनत गरेर घटाइएको बहुआयामिक गरिबीको दर फेरि उकालो लान जान्छ । गत वर्ष र अहिले पनि कोभिडबाट थलिएको अर्थतन्त्रलाई पुनर्जागृत गर्न बजेट र मौद्रिक नीतिले आपूर्ति व्यवस्थातर्फ मात्र ध्यान दिएको छ । माग श्रृजना नगरी आपूर्तिमा मात्रै ध्यान दिएर अर्थतन्त्रलाई पुनर्जागृत गर्न सकिँदैन । माग श्रृजना गर्न नागरिकको पकेटमा खर्च गर्न सक्ने पैसा हुनुपर्छ । रोजगारी गुमाउनु पर्दा एउटा वर्गको पकेट खाली छ ।

त्यसैले यो वर्गलाई प्रत्यक्ष राहत पुर्याउन र अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउन यस्तो वर्गलाई सरकारले नगद उपलब्ध गराउनुपर्छ भनेर हामीले गत वर्षदेखि नै अग्रह गर्दै आएका छौं । मलाई विश्वास छ, यहाँले मेरा यी प्रश्नहरूलाई गम्भीरपूर्वक मनन गर्नुहुनेछ र त्यसतर्फ पाइला चालिने छन् ।

१, आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनमा विगतकै नियति दोहोरिने छैन भन्ने विश्वास गर्ने आधार के छन् ? बजेट कार्यान्वयनको पुरानै प्रक्रिया कायम रहेसम्म यो बजेटको नियति पनि विगतकै जस्तो हुने देखिन्छ । चालु आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनको स्थिति हेर्ने हो भने विनियोजित विकास बजेटको अहिलेसम्म जम्मा ३८ प्रतिशत मात्र खर्च हुन सकेको छ । एकातिर विकास बजेटको अंश कुल बजेटमा सानो हुने र अर्कोतर्फ त्यो पनि खर्च हुन नसक्दा न त त्यसले पुँजी निर्माणमा सहयोग गर्छ न त समयमै विकास आयोजनाहरू सम्पन्न हुन सक्छन् ।

२, हाम्रो प्रशासनिक र प्रतिबद्ध खर्चको दायित्व प्रत्येक वर्ष बढ्दै गइरहेको छ । कुल बजेटको अधिकांश हिस्सा साधारण प्रकृतिका खर्चको दायित्व पूरा गर्नुमै भरिपरेको छ । ठूलो प्रशासनिक खर्चबाट पनि हामीले पूर्वाधार विकास र उत्पादनको बल लिन सकेका छैनौं । काम गर्ने ठूलो संयन्त्र, बढ्दो व्ययभार र त्यसलाई उपलब्धसँग जोड्न नसक्दा हाम्रो अर्थतन्त्रको कार्यकुशलता-दक्षतामा हास आइरहेको छ । प्रशासनिक खर्च घटाउन सार्वजनिक खर्च पुनर्वाञ्छनका आयोगले विभिन्न सिफारिस गरेको हो । त्यो कार्यान्वयन गर्न र सरकारी संयन्त्रको दक्षता अभिवृद्धि गर्न यो बजेटले के रणनीति लिएको छ ?

चालु आर्थिक वर्षको अहिलेसम्म कुल खर्चमा विकास खर्चको अनुपात हेर्ने हो भने १५ प्रतिशतको हाराहारीमा छ । यसको अर्थ १५ रूपैयाँ विकास खर्च गर्न हामी ८५ रूपैयाँ प्रशासनिक खर्च गरिरहेका छौं । यदि कुनै व्यावसायिक प्रतिष्ठानले यसैगरी खर्च गर्ने हो भने तत्काल टाँट पल्टिन्छ । यो प्रवृत्तिबाट दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्न असम्भव छ । हामीले सधैँ परिकल्पना गरेको दुई अंकको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न वार्षिक लगभग ४ खर्बको लगानी उत्पादन तथा विकासको क्षेत्रमा गर्न जरूरी छ । तर हाम्रो औसत खर्च २ खर्बभन्दा बढ्न सकेको छैन । यसको समाधान भनेको एकातिर विकास खर्चमा व्यापक वृद्धि गर्ने र अर्कोतिर अनावश्यक चालु खर्च घटाउने नै हो । यसका लागि बजेटको पुनःसंरचना हुनु आवश्यक छ ।

विकास बजेट र साधारण खर्चको अनुपात ६०:४० को अनुपातमा ल्याउनुपर्छ । के यो बजेट यो दिशातर्फ उन्मुख छ ?

३, यतिबेला मुलुकको पहिलो प्राथमिकता मानव जीवन रक्षामा केन्द्रित छ । स्वास्थ्य क्षेत्रमा बजेटको भण्ड ७.५ प्रतिशत विनियोजन भएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा पनि स्वास्थ्य क्षेत्रको बजेट ३१.८ प्रतिशतले वृद्धि गरी ९० अर्ब ६९ करोड विनियोजन गरिएको थियो । आगामी आर्थिक वर्षका लागि १ खर्ब २२ अर्ब रूपैयाँ

विनियोजन भएको छ । तर विनियोजित बजेट उपयोग हुन नसक्दा हाम्रा आधारभूत स्वास्थ्य पूर्वाधारहरू, अस्पतालको क्षमता विस्तार, आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री आपूर्तिको त कुरै छाडौं, महामारीका लागि अत्यावश्यक अक्सिजन र भेन्टिलेटरसम्मको पनि व्यवस्था नहुँदा सधैँ नागरिकले अकालमा जीवन गुमाउनु परेको छ । अब प्राणरक्षक खोपको शीघ्र आपूर्ति, त्यसको प्रभावकारी वितरण र भोलिका दिनमा आउन सक्ने भनिएको महामारीको तेश्रो लहरबाट नागरिकलाई बचाउन युद्धस्तरमा काम गर्नुपर्नेछ । गत वर्ष स्वास्थ्य सामग्री खरिद र अहिले खोप

भोद्रे आएको अवरोधका तगारा हटाउँदै युद्धस्तरमा परियोजना सम्पन्न गराई विद्युत् भारत निर्यात गर्ने वातावरण बनाउनु मात्र भरपर्दो समाधान हुन सक्छ । तर यसरी धेरैभन्दा धेरै परियोजनालाई प्रोत्साहित गर्ने नीति के बजेटले लिएको छ ? त्यसका लागि आवश्यक सपोर्ट सिस्टमका लागि इन्फ्रस्ट्रक्चरको व्यवस्था मिलाउनु सरकारको दायित्व हो । कोभिड महामारीसँगै यस्ता परियोजनाको निर्माण प्रगति शून्यमा भरेको छ ।

६, हामीले विशेष आर्थिक क्षेत्र, आर्थिक क्षेत्र स्थापनाका विषयलाई बजेटमा वर्षौंदेखि

अभिन हिंसा बन्न सक्छ । र, हाम्रो अर्थतन्त्रमा यो क्षेत्रले जवर्जस्त उपस्थित जनाउने छ । त्यसैले हामीले दोस्रो चरणको आर्थिक सुधारअन्तर्गत नयाँ पोलिसी डिपारचरमा जान ढिला भइसकेको छ । बजेटले यसतर्फ कतै सोच्न सकेको छ त ?

८, नेपाललाई प्रौढ समाजमा प्रवेश गर्नुअघि सन् २०४० सम्म जनसांख्यिक लाभ छ । त्यसमा पनि जनसांख्यिक लाभका दृष्टिकोणले आगामी १० वर्ष हाम्रा लागि महत्वपूर्ण छन् । त्यो लाभको उपयोग गर्न हामीले मानव पुँजी विकासमा लगानी गर्नुपर्छ । मानवपुँजी विकास राष्ट्रको द्रुततर विकासका लागि अपरिहार्य छ । नेपालबाट

हेरेक वर्ष ठूलो संख्यामा विदेशका कलेज, विश्वविद्यालयमा अध्ययन गर्न जानेको संख्या उच्च छ । वार्षिक भण्ड ४० अर्ब रूपैयाँ उच्च शिक्षाका लागि मुलुकले विद्यार्थीहरूसँगै बाहिर पठाइरहेको छ । विदेशका स्थापित विश्वविद्यालय, कलेजहरू, प्राविधिक शिक्षालयहरू नेपालमै खोल्न हामीले किन आकर्षित गर्दैनौं ? नेपाल शिक्षा र स्वास्थ्य सेवाका लागि दक्षिण एसियाकै हब बन्न सक्छ । यसका लागि हामीले उपयुक्त जग्गा एवं आकर्षक प्याकेजहरू अगाडि सार्नुपर्छ । इलेक्ट्रिक भेइकल सरह यी क्षेत्रलाई पनि सम्बोधन गर्न बजेटले किन ध्यान नदिएको ?

९, युवाहरूलाई रोजगारी दिनु र स्वरोजगार बनाउन वातावरण बनाउने काम सरकारको हो । चालु वर्षको बजेटले ७ लाख रोजगारी दिने लक्ष्य राखेको थियो । रोजगारीका लागि ७ लाख ५२ हजारले आवेदन हालेका थिए जसमा ४२ प्रतिशत महिला थिए । यस वर्ष ७८ हजार ६७८ जनाले ८ लाख ४३ हजार ४३ दिनका लागि रोजगारी पाए । अर्थात् औसतमा उनीहरूले जम्मा ११ दिनको रोजगारी पाउन सके । यस प्रकारका अर्मुत् गतिविधिले राजनीतिक कार्यकर्ता खुशी होला तर बेरोजगारी समस्या समाधान हुँदैन । बरू साना, घरेलु व्यवसायको सोंच (आईडिया), त्यसका लागि आवश्यक प्रशिक्षण, आईडियालाई भाववत् योजनामा परिणत गर्दै पुँजी र कार्यान्वयनसँग जोड्ने एउटा एकीकृत सिस्टमको विकासले मात्र यो समस्यालाई सम्बोधन गर्न सम्भव छ । यो सिस्टमलाई गाउँगाउँ, शहर-शहरसम्म पुर्याउन सक्नुपर्छ । र, यस्तो सिस्टमलाई सरकारले पूर्णरूपले वित्तीय सपोर्ट गर्नुपर्छ चाहे ती निजी क्षेत्रबाट चालिएका प्रयास नै किन नहुन् । ऋण मात्रको उपलब्धताले यो जटिल चक्र पूरा हुँदैन । बजेटले यो दिशातर्फ पुनः प्रयास गरोस् ।

१०, अहिले आम जनताको अपेक्षा रूपांतरणकारी विकास हो । रूपांतरणकारी विकासका लागि रूपांतरणकारी सोंचको खाँचो पर्छ । र, समाजका सबै तह तत्कालाई विकासको सपना प्राप्तिपतर्फ उद्देष्टित गर्नुपर्छ । मैले सधैँ भन्ने गरेको छु, एकीकृत विकास । उदारहणका लागि पर्यटन विकासको एउटा सोंच यहाँ राख्न चाहन्छु । भारत र चीनबाट कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको भण्ड ३५ प्रतिशत हिस्सा ओगट्ने नयाँ क्षेत्रहरू विकास भएका छन् । तर, त्यसपछि हामीले दोस्रो चरणको सुधारलाई अगाडि बढाउन सकेनौं । विश्व अर्थतन्त्रको दिशा नै यस अवधिमा यू टर्न भएको छ । सूचना प्रविधिमा आधारित व्यवसायहरू अर्थतन्त्रको अघिल्लो पछिमा उभिएका छन् । आजको दुनियाँ ‘डिजिटल वर्ल्ड’ को कारणले नवप्रवर्तन कथाहरू हाम्रा माफ छन् । आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स हाम्रो यथार्थता बनिसकेको छ । हामीले दोस्रो चरणको सुधार (सेकेन्ड जेनेरेसन रिफर्म) मार्फत यी क्षेत्रहरूलाई प्रोत्साहन गर्न सकेमा संसारसँगै नेपाल पनि डिजिटल वर्ल्डको

सूचना प्रविधिमा आधारित व्यवसायहरू

अर्थतन्त्रको अघिल्लो पछिमा उभिएका छन् ।

आजको दुनियाँ ‘डिजिटल वर्ल्ड’ को कारणले

नवप्रवर्तन कथाहरू हाम्रा माफ छन् ।

खरिद प्रक्रियामा ‘विचौलिया’हरूको हकतले समयमै खोपको व्यवस्था गरिने छ भन्नेमा अर्को गम्भीर प्रश्न खडा भएको छ । सबै नागरिकका लागि खोपको तत्कालै व्यवस्था मिलाउनु अहिलेको मुख्य प्राथमिकता हो । कर्मचारीतन्त्रको कार्यशैलीको फन्डामेन्ट नफसीकन पारदर्शी रूपमा यसको व्यवस्थापन कसरी हुने हो त्यो अहिलेको गम्भीर प्रश्न हो ।

४, कोभिड-१९ महामारीको प्रतिकूलता सामना गरिरहेका व्यवसाय पुनर्जागृत गर्दै आर्थिक पुनरुत्थान गर्ने घोषणा चालु वर्षको बजेटमा पनि भएको थियो । आगामी वर्षको बजेटमा पनि त्यसले निरन्तरता पाएको छ । महामारीको असर गहिरोँदै गएको परिप्रेक्ष्यमा त्यसको प्रभाव व्यवसायको प्रकृतिअनुसार फरक-फरक ढंगले परेको छ । यसलाई फरक-फरक ढंगले तत्काल सम्बोधन गरिनु आवश्यक छ । समस्यामा परेका व्यवसायलाई तत्कालै पुँजी उपलब्ध हुन सक्ने भने ती सदाका लागि बन्द हुन सक्ने अवस्था रहन्छ ।

उद्योगहरू एकातर्फ चल्न सकिरहेका छैनन् भने चलेका सीमित उद्योगका उत्पादन पनि गोदाममै थन्किएको अवस्था छ । होटलहरूमा ताल्का लागेको छ भने यातायात व्यवसाय ठप्प छ । आर्थिक पुनरुत्थानका लागि अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना तय गरी तत्काल सरकारले कसरी यी व्यवसाय एवं अधुरो अवस्थामा रहेका ठूला परियोजनालाई जीवित राख्ने हो ? बजेट प्रायः मौन छ । ५,

चालु वर्षमा हाम्रो निर्यात व्यापार एक खर्ब रूपैयाँ पुग्यो । यसलाई हामी ठूलो उपलब्धीका रूपमा प्रचार गर्दैछौं । तर, निर्यातको यो उपलब्धीभित्रको यथार्थतालाई नियाल्न भने फेरि पनि हामी निराश हुनुपर्नेछ । निर्यातको सम्भावना बोकेका वस्तुहरूको उत्पादन र निर्यातमा सुधार आएर यो उपलब्धी हासिल गरेका हौं ? तथ्यांकले बिल्कुल यस्तो देखाउँदैन । हाम्रा कार्पोट, गार्मेन्ट, पर्सिमा जस्ता वस्तुहरूको निर्यात खस्केको छ । हाम्रो यो तथ्यांकमा ‘आयातमा आधारित निर्यात’ को अंश नै निकै ठूलो छ । भारतसँग व्यापार सन्तुलन गर्न र व्यापार असन्तुलनको खाल्डो पुनः राज्यले के दृष्टिकोण लिने हो ? बजेट मौन छ । निर्माणधीन विद्युत् परियोजनाले

समेद्रे आएका छौं । तर, हामीले बेरहवा वा सप्टीमा स्थापित सेज र वीरगञ्जमा स्थापित इपिजेडमा किन लगानीकर्ता आकर्षित भएनन् भनेर ती प्रश्नको उत्तर कहिले खोजेनौं । फलतः उत्पादनमुखी औद्योगिकीकरणले कुनै बेला जीडीपीको १४ प्रतिशत हिस्सा ओगटेकोमा अहिले ५ प्रतिशतमा सीमित छ । हाम्रो सोंच र धरातलको यथार्थता बीचको खाडल भने गहिरो बन्दैछ ।

हामीले बुझ्नुपर्ने सामान्य कुरा के छ भने जबसम्म नेपालमा उत्पादित वस्तु चिनियाँ र भारतीय उत्पादनसँग प्रतिस्पर्धी बन्ने वातावरण तयार हुँदैन तबसम्म नेपालको औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी आउन सम्भव छैन । त्यो वातावरण तयार गर्न चीन र भारतले लगानीकर्ताका लागि उपलब्ध गराएका सुविधाभन्दा एक तहमाथि उठेर हामीले उनीहरूलाई अफर गर्न सक्नुपर्छ । बजेटले चिनियाँ र भारतीय उत्पादनसँग नेपाली उत्पादन प्रतिस्पर्धी हुनसक्ने के व्यवस्था गर्दछ ? प्रश्न अनुरतिर छ ।

७, मुलुकमा लगानी आकर्षित गर्न डुइड विजनेस इण्डेक्समा हाम्रो स्थान अझै पनि तल छ । वि.सं २०४८ पछि आर्थिक उदारीकरणमार्फत शुरू गरिएका सुधारले आज मुलुकमा निजी क्षेत्रको संस्थागत विकास हुन सकेको हो । सोही नीतिको प्रतिफल स्वरूप आज मुलुकमा दूरसञ्चार, बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र, हस्पिट्यालिटी, यातायात तथा हवाई उड्डयन, सूचना प्रविधि, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रले ठूलो फड्को मारेको छ । यस नीतिले कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको भण्ड ३५ प्रतिशत हिस्सा ओगट्ने नयाँ क्षेत्रहरू विकास भएका छन् । तर, त्यसपछि हामीले दोस्रो चरणको सुधारलाई अगाडि बढाउन सकेनौं । विश्व अर्थतन्त्रको दिशा नै यस अवधिमा यू टर्न भएको छ । सूचना प्रविधिमा आधारित व्यवसायहरू अर्थतन्त्रको अघिल्लो पछिमा उभिएका छन् । आजको दुनियाँ ‘डिजिटल वर्ल्ड’ को कारणले नवप्रवर्तन कथाहरू हाम्रा माफ छन् । आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स हाम्रो यथार्थता बनिसकेको छ । हामीले दोस्रो चरणको सुधार (सेकेन्ड जेनेरेसन रिफर्म) मार्फत यी क्षेत्रहरूलाई प्रोत्साहन गर्न सकेमा संसारसँगै नेपाल पनि डिजिटल वर्ल्डको

Pratidin National Daily

प्रतिदिन

तपाईं जहाँ भएपनि
प्रतिदिन दैनिक तपाईंसँगै

ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि

लगइन गर्नुहोस

www.pratidindaily.com

कोरियाबाट फर्केर जामुनबारीमा काँटी उद्योग

भापा (प्रस) / भापाको कनकाई नगरपालिका-१ स्थित जामुनबारीमा जिल्लामै पहिलो काँटी उद्योग स्थापना भएको छ । कनकाई-२ का ३७ वर्षीय दीपक चापागाईंले ७० लाखको लागतमा 'डायमण्ड स्टील उद्योग' स्थापना गरी

काँटी उत्पादन शुरू गरेका हुन् । दक्षिण कोरियामा आधा दशक परिश्रम गरेर फर्किएका चापागाईंले स्वदेशमै उद्योग फस्टाउने सम्भावना देखेर यो प्रयास गरेको बताए । 'कोरियामा पाँच वर्ष काम गरें, उनले भने, 'त्यहाँ कमाएको रकमले स्वदेशमै आत्मनिर्भर बन्ने सोचका साथ उद्योग स्थापना गरेको हुँ।' उक्त उद्योगबाट पहिलो चरणमा काँटी उत्पादन शुरू गरिएको छ । चालू आर्थिक वर्षभित्र नटबोल्ड, स्टील दराजलागत छ प्रकारका सामग्री

उत्पादन गर्ने उनको लक्ष्य छ । उद्योगमा हाल १४ लाखमा दुईवटा काँटी बनाउने उपकरण र चार लाखमा एउटा काँटी पोलिस गर्ने उपकरण राखिएको छ । उद्योगबाट दैनिक १५ सयदेखि दुई हजार केजीसम्म काँटी उत्पादन हुँदै आएको चापागाईंले बताए । उद्योगबाट उत्पादित काँटी १६ प्रतिशतमा बिक्री हुने गरेको छ । उत्पादित सामग्री मेची अञ्चलभरिका बजारमा बिक्री गरिने जनाइएको छ । चापागाईंले भने, 'मैले कोरियाको पानीजहाज बनाउने कम्पनीमा फलामसम्बन्धी काम गरें, त्यहाँ सिकेको सीप अहिले स्वदेशमा प्रयोग गर्दछु ।' उद्योग स्थापना गर्नुपूर्व भारतको कोलकातामा कच्चा पदार्थ तथा सम्बन्धित उपकरणबारे जानकारी लिएको उनले

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

सडक दुर्घटनाबाट दुईजनाको मृत्यु

भापा (प्रस) / मंगलवार बिहान भएका सडक दुर्घटनाबाट सुनसरी र ईलाममा दुईजनाको मृत्यु भएको छ । सुनसरी बराहक्षेत्र नगरपालिका १० दाजुभाइ चौकमा दक्षिणतर्फ जाँदै गरेको को २ त ८१८७ नम्बरको ट्रयाक्टरमा सवार सहचालक खोटाङ साकेला गाउँपालिका १ डाँडागाउँका २२ वर्षीय विष्णुकुमार बस्नेत अचानक लडाँ पछाडी डालाको चक्काले किच्दा उनको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ ।

ट्रयाक्टर र चालक बराहक्षेत्र नगरपालिका १० दाजुभाइ चौकका ४५ वर्षीय भिमबहादुर कार्की ईलाका प्रहरी कार्यालय महेन्द्रनगर सुनसरीको नियन्त्रणमा रहेको छ । त्यस्तै इलाम नगरपालिका ११ आले चोकस्थित भित्री सडक खण्डमा बिर्तामोडबाट जितपुरतर्फ जाँदै गरेको ना २ ख ९२०५

नम्बरको टुकले सोही स्थान बस्ने पैदलयात्री ८२ वर्षीय पदमबहादुर तामाङलाई ठक्कर दिँदा घटनास्थलमा नै मृत्यु भएको छ । टुक र चालक पाँचथर हिलिहाङ ७ का २३ वर्षीय चन्द्रबहादुर तामाङ प्रहरी चौकी चिसापानी ईलामको नियन्त्रणमा रहेको छ । यता मंगलवार बिहान बिर्तामोडमा दुईवटा

मोटरसाइकल एकापसमा जुध्दा पाँचजना घाइते भएका छन् । घाइतेमध्ये तीनजनाको अवस्था गंभीर रहेको छ । अन्जली हस्पिटल अगाडि ज ९ प ९००४ र बा ९१ प ५६८ नं का दुईवटा मोटरसाइकल एकापसमा जुधेका थिए । दुर्घटनामा परी ज ९ प ९००४ नं को मोटरसाइकलमा सवार अर्जुनधारा ४ का ४६ वर्षीय जोगेन्द्र मल्लिक, शिवसताक्षी ५ की ६१ वर्षीया सरिता मल्लिक र कनकाई ५ बस्ने शिवकुमार मल्लिक गंभीर घाइते भएका छन् । उनीहरू सरसफाइकर्मी हुन् । त्यस्तै बा ९१ प ५६८ नं को मोटरसाइकलमा सवार दुईजना समेत सामान्य घाइते भएका छन् । घाइतेहरूलाई उपचारका लागि अस्पताल ल्याइएको जिल्ला ट्र्याफिक प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडले जनाएको छ । दुवै मोटरसाइकल इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

बिर्तामोड नगरपालिका र इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीको विशेष अनुरोध

हाल आएर छिमेकी देश लगायत नेपालमा समेत कोरोना संक्रमणको प्रकोप दिनानुदिन समुदाय स्तरमा फैलन थालेकाले सोलाई मध्यनजर राख्दै सोको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि निम्नानुसार गर्न/गराउनु हुन सम्पूर्ण नगरबासीहरूमा हार्दिक अनुरोध गरिन्छ ।

निम्न:-

- (१) भौतिक रुपमा उपस्थित भै सञ्चालन गर्ने सबै प्रकारका सभा सम्मेलन, खेलकुद, विवाह, व्रतबन्ध, पास्नी, मेला, महोत्सव, जात्रा, पर्व, धार्मिक अनुष्ठान, मलामी लगायतका अत्यावश्यक परम्परागत धार्मिक तथा सांस्कृतिक कृषाकलापहरू सञ्चालन गर्दा/गराउँदा नेपाल सरकारले तोकेकोजनस्वास्थ्य सम्बन्धि मापदण्डको पूर्णरूपले पालना हुने गरि बढीमा २५ जनासम्म सहभागि हुने गरि मात्र गर्ने र त्यस्ता कार्यक्रमहरू पार्टी प्यालेसमा गर्ने भए अनिवार्यरूपमा स्थानीय प्रशासनको पूर्वस्वीकृति लिएर मात्र गर्ने/गराउने ।
- (२) सार्वजनिक यातायातका साधन सञ्चालन गर्दा जनस्वास्थ्यको मापदण्डको पूर्ण पालना गरि सिट क्षमता भन्दा बढी यात्रु नराख्ने, सवारी साधनमा सेनिटाइजरको व्यवस्था अनिवार्य गर्ने, यात्रुलाई मास्क लगाउन अनिवार्य गर्ने/गराउने ।
- (३) कार्यालय, पसल तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सेनिटाइजर र मास्कको प्रयोग अनिवार्य गर्ने ।
- (४) होटल तथा रेष्टुराहरू स्वास्थ्य सम्बन्धि मापदण्डको पालना गरी सेवाग्राहीहरूलाई मास्क, भाइजर र पञ्जा अनिवार्य गर्ने र बिहान ८:०० बजे देखि बेलुका ८:०० बजे सम्ममात्र सञ्चालन गर्ने/गराउने ।
- (५) सिनेमा हल, पार्टी प्यालेस, डान्सबार, दोहोरी, नाचघर, क्लब, हेल्थ क्लब, जिम खाना, स्विमिङ पुल, फुटसल, सभा, आमसभा, जुलुस, हाटबजार, रङ्गशालामा हुने दर्शक सहितको खेलकुद र मानिसहरूको भिडभाड हुने अन्य सबै प्रकारका कार्यक्रम संवत् २०७८ साल वैशाख मसान्त सम्म बन्द गर्ने/गराउने ।
- (६) मठ, मन्दिर, मस्जिद, गुम्बा, चर्च लगायतका धार्मिक स्थलमा जनस्वास्थ्यका मापदण्ड पालना गर्ने गरि संवत् २०७८ साल वैशाख मसान्त सम्म नित्य पूजा, ध्यान र प्रार्थना मात्र गर्ने/गराउने ।
- (७) सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, सेमिनार, समीक्षा, बैठक, तालिम, प्रशिक्षण जस्ता क्रियाकलापहरू संचालन गर्दा भर्चुअल माध्यमबाट गर्ने । भौतिक रुपमा उपस्थित भई गर्ने पर्ने भएमा बढीमा पन्चीस जना मात्र सहभागी रहने गरि जनस्वास्थ्य मापदण्ड पालना गरी संचालन गर्ने तर सुरक्षा निकायले आन्तरिक तालिमको हकमा जनस्वास्थ्यका मापदण्ड पालना हुने व्यवस्था मिलाई संचालन गर्न सकिने ।
- (८) कोभिड-१९ को रोकथाम, नियन्त्रण, उपचार र निगरानीका लागि टोल सुधार समिति वा उपभोक्ता समितिले दुई मिटरको भौतिक दुरी, मास्कको अनिवार्य प्रयोग, सार्वजनिक स्थानमा साबुन पानीले हात धुने लगायत जनस्वास्थ्यका मापदण्डहरू पालना भए नभएको सूचना वडा कार्यालय तथा नगरपालिकालाई दिने ।
- (९) आमनागरिकले घर बाहिर निस्कँदा अनिवार्य रुपमा मास्कको प्रयोग गर्ने,
- (१०) कोरोना रोगको संक्रमणबाट आफू पनि बच्न र अरुलाई पनि बचाउँ ।

बिर्तामोड नगरपालिका
इलाका प्रहरी कार्यालय, अनारमनी
बिर्तामोड, भापा

सूचना

धूम्रपान र मद्यपानबाट टाढा रहौं ।
सुखी र स्वस्थ जीवन बिताऔं ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना विभाग

मानव डेन्टल

काँकरभिट्टारोड, बोलबम पेट्रोलपम्प पूर्व, बिर्तामोड
फोन: ०२३-५४२६९६, मो: ९८५२६४०४०५

स्वास्थ्य मुस्कान, स्वास्थ्य जीवन, यही हो मानव डेन्टलको पहिचान

दैनिक सेवाको लागि

- डा. मेची अञ्चल अस्पतालबाट
- डा. भैरहवाबाट
- डा. काठमान्डौबाट

वर्गीकृत विज्ञापन

तपाईंकोमा प्रतिदिन आएन ?

नआएमा सम्पर्क गर्नुहोला ।
०२३-५४३८२०

अब मेसिनबाट घरको भ्याल तथा ढोकाको बुट्टा

PALcreation
bhadrapur road, birtamode
023-560580, 9852671580

INDESIGN BTM
Think Creative
ADVERTISEMENT DESIGN
LOGO | POSTER
BOOK | COVER | BROCHURE
BIRTAMOD | 9807909546

सुपर काइनेटिक एक्सप्रेस कुरियर

राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय चिठि पत्र, पार्सल पठाउनु परे हामिलाई सम्भन्नुहोस ।
विगत ३ दशकदेखी अनुभवी तथा विश्वसिलो एकमात्र कुरियर

सम्पर्क:
फोन: ०२३-५४०४०८
मो: ९८५२६४०३५५
बिर्तामोड (सिटी सेक्टर), भापा
अदुवा सोला छेउ

राष्ट्रो छपाईको लागि हामिलाई सम्भन्नुहोस्

-किताब -क्यालेण्डर - बिल
मौचर - पोस्टर /पम्प्लेट
- पत्रपत्रिका
- स्कुलका कृपि आदि...

पोखरेल अफसेट प्रेस
अतिथि सदन उत्तर (शनि मन्दिर छेउ)
बिर्तामोड, भापा
मो: ९८१२९७४०२२, ९८१४०४५१३

हरि ओम (UPVC) उद्योग

आवास, होटल, अस्पताल र विद्यालयका लागि उपयुक्त (UPVC) का भ्याल, ढोका पार्टेशन, रुफिङ, फ्लस सिलिङ, स्टिल, रेलिङ लगायत सम्पूर्ण कामका लागि सधै सम्भन्नुहोस ।

बिर्तामोड-५, भापा
०२३-५४२४६९/९८४२६८८५५४

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन केन्द्रहरू :

चन्द्रगढी, भद्रपुर

लोकबहादुर कुँवर : ९८४२६८३२९६
द्रोण अधिकारी : ९८४२६८२७९९

दमक

विष्णु सुब्बा : ९८५२६४०९३७
देविबहादुर बस्नेत : ९८५०९२४६२९

मेचीनगर

चारआली : ९८४२७०३०९३
जोबिन्द विमिरे :
९८५२६४०५५०

उर्लाबारी

रुपेन्द्र शेर्मा : ९८४२०९२४०६
विराटनगर
क्रिष्टिम आई: ०२९-५२६५९८

इलाम, मंगलबारे

रणवीर लिम्बू
९८५६९८४७५७

काकरभिट्टा

फ्रेन्डसिप पुस्तक पसल
०२३-५६२४२४

भापा बजार

बरत राजवंशी
९८५०४०००९

राशिफल

मेघ: आलस्य र थकानको अनुभूति हुनेछ । भुटा आरोप लाम पनि सक्छ ।
वृष: सहयोगीहरूले काममा साथ दिनेछन् । खेतपातीबाट बढी लाभ लिन सकिनेछ ।
मिथुन: वैदेशिक क्षेत्रको काम भने विस्तारै आँध बढ्नेछ ।
कर्कट: चिताएको कामले तीव्रता लिनेछ । एकपछि अर्को अवसर आउनाले मन प्रसन्न रहनेछ ।

सिंह: मनमा देखिने अस्थिरता अर्धैरतिका कारण निर्णायक क्षमतामा कमी आउनेछ ।
कन्या: शुभ समाचार सुन्न पाइला । नसोचेको ठाउँबाट घनागम हुनसक्छ ।
तुला: मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छान्नेछ । नजिकको मित्रसँग भेटघाट हुनेछ ।
वृश्चिक: व्यवसाय बढाउने वा नवीन रोजगारीको अवसर आउनेछ ।

धनु: आदर्श व्यक्तित्व सँगको सहकार्यले नयाँ अनुभव मिल्नेछ ।
मकर: पठनपाठनका क्षेत्रबाट लाभ लिन सकिनेछ । महिला वर्गबाट विशेष सहयोग मिल्नेछ ।
कुम्भ: पठनपाठनमा मन जानेछ । टाढाको मित्रसँग भेट हुने योग छ ।
मीन: परिवारजनसँग मनमुटाव हुन सक्छ, स्वास्थ्यमा समस्या आउनेछ ।